

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

A városok segítése.

Huszonnyolcz törvényhatóság küzd évek óta a legnagyobb anyagi bajokkal és az évek hosszú során át változó kormányok nem látták meg a városok veszedelmét és nem akartak a törvényhatósági városok anyagi helyzetén segíteni. Politikai átalakulás küszöbére kellett az országnak érkeznie, hogy az új kormány kilátásba helyezze a városok anyagi segítését. Sajnos azonban, még csak az ígéret hangzott el és ettől a kecsegtetéstől a megvalósulásig nagy ut van hátra. A Tisza-kormány azt ígéri, hogy a városok részére átengedik a fogyasztási adójövedelmeket. A Bánffy-párt is fölvette programjába a városok segítését és pedig akkép, hogy a városokat az állami funkciók végzéséért kárpótolják. Mindkettő kecsegtető rózsás jövőt rajzol a városok elé, mert bármelyik ígéret teljesülése egy pár százezer korona új jövedelmi forrást jelent a városok háztartása számára. Például, hogy épen *Bajáról* beszéljünk, a *fogyasztási adójövedelmek átengedéséből a város pénz-*

tára évenként körülbelül százezer korona tiszta hasznot söpörne be, ami azt jelenti, hogy a régi költségvetés fentartásával a *pótadót nagymérvben leszállíthatnók*. Az állami funkciókért való kárpótlás is óriási összegekre rug és bizonyos, hogy nemcsak Baja, de az összes vidéki városok föllendülnének, ha az államtól az említett kedvezmények bármelyikét is megkapnák.

Ámde sokkal nagyobb a pesszimizmusunk, hogy sem azt higyük, hogy egy program ígéretei és a valóság között semmi ür sem tátong. Nem hiszünk mi a Tisza-kormány ígéreteinek. Semmi garanciát nem látunk arra, hogy a kormány megmaradhasson, hisz a boldogulás föltételeit nem képes megtalálni.

Az ígéret tehát inézes madzag, bár nagyon is elérkezett az ideje annak, hogy valahára az állam is jobbik eszéhez kapjon és belássa, mikép a törvényhatósági városok anyagi elerőtlenedése veszélyezteti az állam érdekeit s hogy a városok tényleg óriási anyagi nehézségekkel küzdenek és megterhelésük sok irányban méltánytalan és öngyilkos-

sági politika az állam részéről. Mert bebizonyított és megdönthetetlen tény, hogy a városokra nagy kötelezettség hárul akkor, midőn az állam jóvoltáért iskolákat tartanak fenn, az összes egyes-adómunkálatokat végzik, a katonai terheket viselik és több ilyen tisztán, vagy legnagyobb részben állami jellegű feladatot teljesítenek és ugyanekkor a polgárok súlyos megterhelése dacára el kell, hogy hanyagolják saját kulturális szükségleteiket. A városok legtöbbje óriási adósságokba keverte magát és az ebből származó terheket sokáig nem bírhatja.

A kérdés tehát megérett a megoldásra és a kárpótlás avagy a segítség bármely módját választja is az állam, kötelességet teljesít nemcsak a városok, de önmagával szemben is, mert erős nemzeti állam kiépítéséhez és az állam anyagi erejének növeléséhez hozzátartozik a törvényhatósági városok méltányos támogatása is. Nem szabad mindent annak a hangzatos autonómiának a terhére írni. Keservesen megfizetnek szegény városok azért az önállóságért,

TÁRCA.

Első szerelem.

Írta: Barta Lajos.
(Folyt. és vége)

— Majd felhozom ide! Van még üres szoba!
— Azt a leányt nem lehet idehozni!
— Testvéred neked az a leány?
— Nem.
— Akkor meg minek törődöl vele? Mindössze: — egy leány . . .
— Vedd úgy, mintha testvérem lenne!
— Bolondság! Ami nincs úgy, azt nem lehet úgy venni. Vedd úgy, hogy valaki, aki meghalt — él! Majd fölhozom ide és meglesz Karolinával!
— Mondtam, hogy azt a leányt nem lehet, mint leányt idehozni!
— Talán csak nem gondolod, hogy feleségül veszem?
— De azt gondolom.
— Ha-ha-ha! Nem rossz! Hogy elvegyek egy leányt, aki már a szeretőm volt . . . Hiszen holnap ép úgy elcsábíthatnád tőlem te, holnapután egy másik.
— Ez az utolsó szavad?
— Ez és sohasem lesz más. De mondom: ne bolondozz! Nem érdemes! Ti nagyhangú

erénycsöszök, csak kiabáltok, aztán épen úgy meghaltok, mint mi és mi hasznatok van belőle? . . . Mondom: gyere, inkább lőjünk valamit! Hidd el, ennél az unalmas és kopott témánál százszor érdekesebb az, mikor a vadruca hápog a magasban, alul susog a nád, ringatózik a vadviz, aztán eldördül egy fegyver, a madár egyet kering a levegőben: egyet csap maga körül — és lebukik elé!

— Czéc! Te gazember vagy! Veszett kutya vagy! és elfoglak pusztítani, mint ahogy egy veszett kutyát szokás! ordítottam én, elvesztve minden higgadságomat.

Ekkor Czécz felfogta és mellemelek irányította a megtöltött fegyvert. Hittem, hogy lőni fog és elkészültem rá, hogy most meghalok. De ekkor beszólitotta Vulkánt és rám uszította a nagy ebet. Az mellemelek ugrott és arcomba viesoritotta fogait.

Egy kutyával kellett birkóznom.

Mikor hazaértem, Judit megkérdezte, hogy mi hirt hozok?

— Az őszre, Judit! — hazudtam neki. — Előbb nem lehet!

És Judit boldog volt, hogy nem kell tovább várni, csak őszig.

Harmadnap pedig én és Czécz úgy álltunk szemben egymással a vérvölgyi erdőben, mint halálos ellenségek. Segédeink, orvosaink

voltak; mert mindig akadnak emberek, akik örülnek, ha segíthetnek kettőnek egymást lelőni, vagy testét fölhasítani . . . A falevelek zizegtek és zörögtek lábaink alatt, mintha mondták volna: »Ti bolond emberek! Ti bolond emberek!« Az erdőn, mintha sebhelyek lettek volna, nagy barna foltok tarkáltak.

Pisztolyaink nem találtak. Akkor kardra mentünk: végkimerülésig! És meg volt mind a kettőnkben a teljes törekvés, hogy elpusztítsuk egymást . . . A vékony pengék fényes, villámló ivatek irtak le, össze-összeverődtek, megesendültek, nyisszentek, beszélgettek egymással, nevettek. Azok is azt mondták: »Ti bolond emberek! Ti bolond emberek!«

Sokáig vívtunk egymással hasztalanul. Dühbe jöttünk, hogy meddig tart ez még? Mert mind a ketten éreztük, hogy onnan élve csak egyikünk megy el.

A doktor felesége eddig szó nélkül hallgatta a történetet; csak testének tartása változott az indulatok szerint. Néha összehúzódott a félelemtől, halkán sóhajtott, vagy meg-megragadta görcsösen az ura kezét. De most az iszonyat fölkiáltásával ugrott föl és menekült a kanapé másik sarkába és a rémülettől tágra nyílt szemekkel bámult urára.

ami csak frázis, mert hiszen az államgyámkodása nagyon is problematikussá teszi a városok autonómiáját. Remélhető, hogy a sokat emlegetett, de mindannyiszor elodázott állami támogatást most már felszinen tartja a politikában beállott fordulat, midőn a mostani nehéz, válságos helyzetben érzik a kormányok és politikai pártok, hogy az összes állami szervek, így a városok jóindulatát is meg kell szerezniök, másrészt pedig a városok anyagi segítése az állam érdekének szempontjából nem halasztható tovább.

Színházkérdés megoldása.

Ez a kétségtelenül legaktuálisabb téma úgylátszik nem egyhamar fog lapunk hasábjairól lekerülni, mint ahogy eddig is lankadatlan előharcosai voltunk városunk kulturális fejlődését szolgáló színházkérdés megoldásának és szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy a „Bajai Független Ujság” által indított mozgalomnak volt köszönhető, hogy Baja város közgyűlése által elhatározott és belügyminiszterileg jóváhagyott vonatkerüti nyári szinkör egyszer és mindenkorra lezorzult a napirendről és egy Baja város műértő közönségének igényeit megfelelőbben kielégítő közsínház létesítése felé fordult a közönség közönsége és a színházi bizottság figyelme.

Csak hogy a kérdés komoly megoldása körül oly lassúságot, annyi nemtörődömséget tapasztalunk, hogy kevés a reményünk arra, hogy a színházépítést a tavasszal valahára megkezdik.

A színházi bizottság f. hó 13-án tartott ülésében mindenesetre helyesen kimondta, hogy a „Bárány Szálló” nagytermében színházi engedély a jövőben

adatni nem fog, egyben elhatározta, hogy a színházi bizottság elöllebbi rendes hajlékot emelnek városunkban.

A színházi bizottság ezen javaslata a legközelebbi közgyűlést fogja foglalkoztatni, amely az ügyet előreláthatólag a pénzügyi bizottság elé utasítja, amelynek feladata leszen az anyagi erők előteremtése. A színházi bizottság mindenesetre gyorsan és lelkiismeretesen megtette a magáét, mert elvégre a kérdés pénzügyi részének megoldása, nem az ő hatáskörébe tartozik.

Annál nagyobb hidegség és huzódózás mutatkozik a színházkérdés iránt a város vezetősége részéről, mely nem tudjuk, mi okból tanusit annyi közönyt a létkérdéssé vált színházügy megvalósításánál. Hogyha igazán szíven viselné a város vezetősége a színházépítés előlebbi realizálását, úgy már régóta konkrét pénzügyi javaslattal kellett volna előállnia, nem pedig a kérdést oda juttatni, hogy egyik bizottságból a másikba dobassék ez a kérdés és így a beláthatatlan elodázásoknak tétessék ki Baja város legégetőbb kulturális érdeke.

Amikor tudtak alapot teremteni a város megterhelése nélkül a városi színház épületének, úgy ép oly kötelességük ezt az alapot megnyerni egy oly intézmény létesítésére, amely egyszer már a nagyközönség kényelmét is szolgálja.

Ez az alap pedig nem más, mint a kövezeti vámból évenként elvonható 10,000 korona, amelynek kulturális felhasználását a kereskedelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg 1914-ig engedélyezte. Nem ütköznék tehát semmi nehézségbe, hogy a kövezet vámból még további 8 évre vagyis 1922-ig eszközöltessék ki az elvonható évenkénti 10,000 korona, amiáltal a színház a város megterhelése nélkül hamarosan felépülhet

Csak hogy ennek a kieszközölését már, mint kész dolgot kellett volna előterjeszteni a színházi bizottság elnökének, már az időtől kezdve kellett volna utána járnia illető miniszteriumokban, amióta a színházkérdés akuttá vált, nem pedig másoktól várni a pénzügyi megoldás kezdeményezését. Amint, hogy annak idején kitudta eszközölni a felhasználható kulturális alapot a városházára, még sokkal fontosabb kötelessége lett volna ezt az alapot a színház építésére is megnyerni és ebbeli kötelességmulasztása ép oly kevésbé menthető, minthogy a Bárány Szálló nagytermében eddig is színházi engedélyt adott.

Pedig városunk kedvezőtlen anyagi helyzete mellett csakis és kizárólag ebből a kulturális alapból engedhető meg a színház építése. A pótdó emelése ellen már eleve szót emelünk és ha a színházi bizottság határozatilag kimondta, hogy a színház megvalósul, úgy mi is határozatilag kimondjuk, hogy pótdó emelése útján Baja város színháza nem fog felépülni.

Ha pedig folytonos tologatással, bizottságról bizottságra jártatják a kérdést, úgy ebből még az is ki fog derülni, hogy városunk vezetőségének egy kulturális intézmény komoly megvalósítása iránt sem hajlandósága, sem érdeke nincsen

HIREK.

Erzsébet ünnepély. Kegyeletes ünnepélyt rendezett e hó 19-én a bajai főgymnasium néhai Erzsébet királyné emlékére az intézetnek ez alkalomra szépen földíszített tornateremben, melyet az érdeklődő közönség szép számban töltött meg. A 8 órai szt.-mise után kezdődött az ünnepség, melyet a Hymnusz eléneklése nyitott meg. Majd dr. Nyilasi Rajmund, főgymn. tanár mondotta el beszédét,

— És te megölted őt? — kérdezte és a lélekzete is megállt.

— Meg. Úgy, ahogy a veszett kutyát szokás!

— Akkor te gyilkos vagy!

— Párbajban öltöm meg, ahol én ép úgy elpusztulhattam volna.

— Azért mégis csak úgy ölted meg. És a lelked?! — Nem tébolyodtál meg ettől a tudattól? — Egy eleven embert megölni!

A gondolat szörnyűsége olyan hatással volt rá, hogy ajkai háromszögleteszerűen fel és levonultak és látni hagyták összeszorított fogait.

— Te bolondos, kis galamb! — mondta neki az ura. — A tied az téves fölfogás! — És magához ölelte feleségét.

— Éressz el, Halmi, — fázom! . . . Félek tőled! — vonta ez ki magát az ölelésből és egészen beburkolódzva a nagykendőbe, visszavonult megint a pamlag sarkába.

— Ne mondd tovább! — Ne mondd! — Oh te borzasztó vagy!

Fázósan rázkódott össze és le nem vette uráról megrettent tekintetét.

Halmi fölkel és zavartan járt föl-le, aztán odaült feleségéhez, karját simogatta, majd annak ölébe fektette arcát.

— Bolondság Margit — mondta feleségének — mert te jó vagy és szelid . . . Az élet sokszor oly kényszerhelyzetbe sodorja az embert, melyeket később elmondva nem lehet megérteni, holott akkor, mikor az ese-

mények lefolytak, csak azok lehettek az egyedül természetesek!

— Menjünk aludni Halmi! — mondta az asszony és megindult saját külön hálószobájára felé.

— Hát arra még Margit? — kérdezte az ura.

— Maerre . . .

— Hát nem is bucsuzunk, ahogy szokás volt eddig?

— Nem! Ma nem! — — Nem tudnálak megcsókolni. Vért látok a szádon . . . a kezid is véres . . .

És az urától való borzalommal eltelve sietett szobájába.

Mikor másnap a reggelinél találkoztak, már nyugodtabb volt. Legalább külsőleg. Belül, magában letárgyalta már az ügyet és a szerint változott meg magatartása. Az odaadó bensőség ugyan még távol volt tőlük, de legalább külsőleg nem borzadott.

— És mi lett Judittal? — Tegnap nem fejezted be; — fordult hirtelen urához.

— Megint azt mondom Margit, hogy engedj el!

— Nem én az egészet szeretném tudni!

Olyan volt, mint a ki mérgehez szokott és nem tud ellentállni, mindig többet kíván.

— Nem mondom el.

— Bizonyosan gyalázatos voltál! — csattant föl az asszony.

— Margit, te engem kiméretlenül bántsz. Árnyék áll köztünk . . .

— Mondj el, mert másképp el nem tűnik

— . . . A kis gyerek nőtt, növekedett. Már járni is kezdett. Juditot meséssel tartottam. Egyszer — ép a párbaj évfordulóján — künn ültünk az udvaron; szép tavaszi délután volt. A kis fiu egy nagy kiterített szőnyegen játszadozott, igen hangos és vidám volt. Judit épen egy körtét hámozott meg, abból egy szeletet levágott és csalogatva mutatta a kicsikének. Az fölállt, ingadozott, ki-kiterjesztette kezeit, aztán megindult a nehéz uton. Judit mosolygott, nevető lelke is ott ragyogott az arcán, szemei fénylettek. Magam is ott ültem a szőnyegen és a fájdalom elfacsarta a szívemet, mikor a fölöttük röpködő derűt láttam. És — most először — megfedkeztem magamról és elrepült számról.

— Szegény árva!

Sikoltva rebent föl Judit és hirtelen, mint a villámlás, felém hajította a hegyes kést, melylyel a gyümölcsöt hámozta. Itt ment be az arczomba, az alsó állkapcsom fölött, a hol a forradás van és ott megállt. Judit egyszerre megértett mindent.

— Te ölted meg! Te! — Te! — kiáltotta.

Akkor fölkapta karjára a kicsinyt és sirva mondta neki:

— Most már árva vagy! És mindig is árva leszel és sohasem lesz becsületes neved! Ez tett árvává! Ez Ez! . . .

Felém mutatott karjával, mely szokatlanul hosszúnak látszott. Szeme mély gyűlölettel lángolt. És tanította gyermekét, aki még csak

rámutatva az Erzsébet-kultusz lélektani okaira s buzditva az ifjúságot boldogult királynénk emlékének kegyeletes ápolására. Ezután az ifjúsági énekkar Nagy Vazul tanár dirigálásával egy bánatos dallamu, szivhez szóló *Gyászdalt* adott elő kifogástalan precizitással, *Jánossy L.* VII. o. t. pedig *Sajó S. Erzsébet* c. alkalmi költeményét szavaltta el mély érzéssel s nagy hatást keltve. A kegyeletes ünnepély a *Szózat* elénklésével végződött, melyet a Hymnuszszal együtt állva hallgatott meg a közönség.

Esküvő. *Loncsek* József helybeli fodrász-
iparos e hó 24-én d. u. fél négy órakor eskü-
szik örök hűséget *Mátyai* Margit kisasszony-
nak, *Mátyai* Mihály építómester leányának.

Egy bajai tanítónő földink sikere. *Spitzer*
Gizella úrhölgy nagyatádi állami tanítónő,
bajai földink, az ottani áll. iskola által rendezett
Erzsébet emlékünnepeyen f. hó 19-én
valóban költői szépségekben gazdag ünnepi
felolvasást tartott, amiért a jelenvolt szépszá-
mú előkelő közönség zajos ovációban része-
sítette az intézetnek e fiatal és igazán zse-
niális tanerőjét.

Császka érsek jótékonyága. *Császka*
György érsek úr ő exelenciája újból 7000
koronával járult a zombori kath. templom
fölépítéséhez. Hej! A mi templomfestésünkre
is gondolhatna ő exellenciája, mert bizony
ha a fodrászbál jövedelméből kell azt a mun-
kát elvégeztetni, bajosan lesz az új orgoná-
ból, meg a templomfestésből valami.

Dísztagság. *Dr. Darányi* Ignác volt föld-
mívelésügyi ministert a Bajai Gyümölcsészeti
Egyesület tiszteletbeli tagjává választotta.

Pénztáros választás. Gyüm. Egyesület
pénztárosa *Kazal* József lett; az eddigi pénz-
tárosnak: *Schnetzer* Ernőnek, az Egyesület
közgyűlése fáradozásaiért köszönetét nyilván-
nitotta.

Kérelem. Mindazokat, akik az állatvédő-
egyesület megalakítása érdekében aláírási íve-
ket elfogadtak, felkéri Gyümölcsészeti Egye-
sület, hogy azokat minél előbb vissza küld-
zeni sziveskedjenek.

Kevés a kórházi orvos. Az új közkór-
ház férőhelyei immár telve vannak betegek-
kel, akik azonban a kellő orvosi felügyeletet
mindeddig nélkülözik. A közkórház összes

dadogott:

— Mondd, hogy az ég haragja reá! Mondd,
hogy kárhozat reá, kinszenvedés, amilyen az
enyém és gyötrem!...

És én végigszenvedtem mind; aztán meg-
nyugodtam. Judit elment a házból, kifizettem
az ő birtokrészét. Most ott fenn lakik a dom-
bon, nem messze az erdőtől, két jegenyefa
van a kapuja előtt...

— Azt az asszonyt én láttam a multkor.
Nagyon szép!... Nagyon szép! — szólalt
most meg, távolba néző tekintettel a doktor
felesége.

Akkor hosszabb szünet következett, mind-
egyikök fölébresztett gondolataival és érzel-
meivel foglalkozott.

— Halmi! — törte meg a szünetet az
asszony — én azt hiszem, az ilyen első sze-
relem sohasem enyészik el teljesen. Mint va-
lami nagy világosság áll a többi mögött. Te
nem tudtad sohasem nekem adni az egész
szívedet...

— Az csak képzelődés Margit! Szívet fáj-
dító képzelődés!

— Mi nem élhetünk egymás mellett...
Te nem szeretsz.. Én pedig, én... én iszo-
nyodom téled... Mert öltél... Véres vagy!
... És átok is van rajtad!...

Halmi feje csak lebukott a két karjára és
az erős férfi elkezdett mint a gyermek sirni..

Egy hónap mulva válni készültek. Lelki
betegség okából nem teljesíthető házasság
miatt...

osztályain ugyanis az igazgató főorvoson
kívül két főorvos és egy alorvos működik,
a másik szervezett alorvosi állás a meddő
pályázat folytán mind ez ideig betöltetlen,
ugy hogy egy alorvos csak minden másnap
tarthatja meg ugyanazon betegnél a szüksé-
ges napontai vizsgálatot. Mindenesetre köz-
kórházunk jó hírnevének megalapítására ez
a helyzet nem valami alkalmas és akármi
uton, de rövid időn belül gondoskodnia kel-
lene a második alorvosi állás betöltéséről.

Az állatok megvédése érdekében folyó
hó 29-én lesz értekezlet, mely alkalommal
Horváth Jeromos főgymnáziumi tanár fog elő-
adást tartani.

Országos vásár. Zombor szab. kir. város
rendőrkapitánysága közhírré teszi, hogy a
legközelebbi zombori országos vásár nov. 22.
és 23-án lesz megtartva, amely vásárra az
ország bármely vészmentes vidékéről szár-
mazó egészséges állatok, marha, ló, sertés és
juhok is fölhajthatók.

Megszúrt diák. *Hirth* József első éves ta-
nítónövendék tegnapelőtt a Budapesti uton
sétált. Egyszer csak azt hallja, hogy a háta
megett egy fiú azt mondja a másiknak, hogy:
szúrd meg. *Hirth* erre futásnak eredt, de a
mögötte haladó mester-inas, *Petrich* József
géplakatos utána vetette magát és amidőn
utól érte, bicskájával oldalba szúrta.

Utcai harc. *Szepcsik* István és *Göröncsik*
István a mentelepnél lestek *Katona* Mátyásra
és *Jenei* Jakabra. Midőn a két utóbbi oda
érkezett a mentelephez, *Szepcsik* revolverből
háromszor egymásután rá lőtt *Katonára*, de
egyszer sem talált. Erre *Szepcsik* rávetette
magát *Katonára*. Kettejük közt dulakodás tá-
madt és ezenközben elsült a revolver és
Szepcsiket a karján meglötte. *Szepcsik* a vá-
rosi közkórházban van ápolás alatt.

Elgázolt kis leány. A cisztercita rendház
előtt szerdán délelőtt egy 6—7 esztendő-
s kis leányt elgázolt egy vidéki kocsi. A kis leány
sérülései nem voltak súlyos természetűek,
úgy, hogy saját lábain ment haza. Sem a
kocsi tulajdonosának, sem a leánykának nevét
nem lehetett meg tudni.

Kutyából nem lesz szalonna. Ha vala-
kire, úgy a *Bernschütz* gyerekekre ez a mondás
okvetlenül ráillik. A mult héten, több lopás tör-
tént, amelyek mind *Bernschütz*re bizonyítanak.
A fiatal ember, ki előtt a börtön levegője sem
idegen, lopott a mult héten *Deutsch Száli*
mosónőtől, *Késmárki* Katuzától ágyneműt és
Müller Józseftől biciklit. A lopásokban hűsé-
ges segéde volt a *Deutsch Száli* nagyremé-
nyű fiacskája, *Antal* is. A két korai csemetét
a rendőrség nem föllelhette le, mert még ideje-
korán megszöktek *Bajáról*. Szökésük előtt
felfegyverkeztek revolverrel. A rendőrség nyo-
mozása szerint a *Duna* mentén felfelé szök-
tek. Most körözik őket.

A jó cseléd. Panaszszal járult a minap egy
cseléd a rendőrkapitány elé, mert asszonya
rosszat irt a könyvébe. A könyvben ugyanis
ez a klaszifikáció volt írva: Szolgált 11 hó
és egy hét leszámításával egy teljes évet, mely
idő alatt lankadatlan volt a kapunyitogatás-
ban, takarékos a munkában, szorgalmas a
nyelvelésben, eszes a kifogásban, barátságos
a huszárokhoz, hűséges a szeretőjéhez és be-
csületes, mert előtte minden zárva volt. A cse-
léd a gazdasszonyát ezért a kis tréfájáért a
rendőrkapitány elé citálta.

Hálátlan vendég. Furfangos és hálátlan
vendége akadt a napokban *Kronstein* M. óbe-
csei korcsmárosnak. Úri modort utánzó vigéc
forma nyitott be hozzá s nagy hangon elő-
adta, hogy milyen remek üzleteket csinált
Óbecsén és innen fog «operálni» a közeli
vidékre is, miért is néhány hetet Óbecsén fog
tölteni. Ő takarékos ember, nem megy szál-
lodába, hanem ha itt kaphatna helyet, örö-
mel venné. Adtak is neki helyet *Kronstein*nek,
még pedig hogy kedvében járjanak a vendég
szobában. Ámde megjárták a vendéggel, mert
mert egy réggel hiába várták. A hálátlan
vendég a szoba összes értékesebb tárgyai
megdezsmálásával odébb állt. A kedves úr
jól megtömtött bőrdíjával az éj homályában
tünhetett el, mert senkisémm látta távozását.

Merénylet egy tanító ellen. *Kricsováról*
jelentik: A napokban ismeretlen tettes belőtt

az ablakon keresztül *Kroteszku* Mihály ta-
nító szobájába azután elmenekült az esthomály-
ban. A golyó szerencsére célt tévesztett és
nem okozott senkiben kárt. A csendőrség
megindította a nyomozást és letartóztatta
Baki József körjegyzői írnot, kit a szán-
dékolt gyilkosság elkövetésével gyanúsítanak.
Baki valami asszonyhistória miatt ugyanis
réggi ellensége *Kroteszkunak*.

Az eltűnt tehén. *Szakáll* Illés vaskuti la-
kosnak eltűnt a tehene. A károsult *Zorics* Dá-
vid utszéli korcsmárost fogta gyanúba és
minden áron nála akarta megtalálni az eltűnt
jószágot. Baltával járt kelt a csárda udvarán.
Be akart törni az istállóba is, de ebben a
csárdás és felesége megakadályozták. A ká-
rosult e fölötti dühében baltájával fejbe vágta
a korcsmárost, aki önvédelemből kapával tette
tehetetlenné *Szakáll* Illést, aki ellen súlyos
testi sértés miatt panaszt is emelt; mire *Sza-
káll* *Zorics* és feleségét vádolta ugyancsak
súlyos testi sértéssel. A f. hó 18-iki tárgyalás
folyamán azonban beigazolást nyert, hogy
Zorics *Dávid* és felesége a dühöngő *Szakáll*
ellen önvédelemből használták a kapát, *Sza-
káll* azonban indokolatlanul vágta a baltával
fejbe *Zoricsot*. A törvényszék ennek követ-
keztében *Zoricsot* és feleségét felmentette,
Szakáll Illést azonban súlyos testi sértés bün-
tette miatt 6 havi börtönre ítélte.

Kocsis és harangozó. Ezzel az alábbi
ügygyel foglalkozott már egy izben a bajai
bíróóság is, most a szabadkai törvényszék ho-
zott benne ítéletet: *Zority* Pál a garai plébá-
nos kocsisa és *Gyurkovics* István harangozó
halálos ellenségek. Amikor csak lehet, árta-
nak egymásnak. Ez volt az oka annak, hogy
a harangozó lopáson érvén a kocsist, be akar-
ta vádolni a plébánosnál, mit azonban a ko-
csis idején megtudott. Így azután, mikor a
harangozó vádjával a plébános színe elé
akart járulni, a kocsis a kapuban utját állta
és bicskájával hat súlyos sebet ejtett rajta.
Ezért a szabadkai törvényszék *Zorityot* két
hónapi börtönre és 40 korona pénzbüntetésre
ítélte.

Holtra ette magát. *Beregszón* tegnap egy
Gajancze Miklós nevű ember fogadott, hogy
annyit eszik és iszik, amennyit csak fizetnek
neki. Evett is vagy egy fél oldal szalonnát
és tudja Isten mi mindent, de meg is ütötte a
guta és nyomban meghalt. A vizsgálat folyik.

Tolvaj a csirkepiacon. *Kolompár* Mártonné
kulai hölgy e hó 14-én a csirkepiacon »gibicelt,«
nagy mulatságot szerzett neki, t. i., hogy
hogy alkuszna az asszonyok a libára, csi-
bére. Eközben arra volt kíváncsi, hogyha ő
Löwenthal Giza zsebkendőjét kihúzná a zseb-
ből, az észrevenné-e? Ebbeli kíváncsiságát
csakhamar ki is elégítette t. i. a zsebkendőt
kihúzta s *Löwenthal* Giza csakugyan észre-
vette.

— Jézusom, *Máriám!* — sikongott *Löwen-
thal* *Gizella*, — a pénzemet akarták ellopni!
Rendőr!

Rendőr csakhamar kéznél volt és *Kolom-
pár* Mártonnét nyomban betessékelték a ren-
dőrökre. Most már *Löwenthal* *Gizella* gibi-
celt *Kolompárnénak*.

— Képzeld őrmeester úr, ez az asszony ki-
húzta a zsebből a zsebkendőt, amelybe a
pénzem volt kötve. Szégyelje magát! — mondta
Kolompárnénak.

— És mennyi pénz van a zsebkendőben?
— kérdezte *László* őrmeester.

— Harmincöt krajcár! Kérem az nagy pénz
a mai világban.

— Mi? *Micsoda?* — rivalt *Löwenthal* *Gi-
zellára* *Kolompár* Mártonné. Hát maga mit
keresett 35 krajcárral a csibepiacon? Talán
bizony egy pár pujkát akart venni — kará-
csonyra?! — kérdezte metsző gunnyal.

— Ne sokat nyelveljen. — mordult rá
László. Mondja meg, hogy *kicsoda*, *micsoda?*
Ezt meg is cselekedte, amely után sza-
badon bocsátották.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. Most, mikor
sokan hozzá fognak a szőlő ültetéshez, vagy
az oltványokat tavaszra beszerzik, nem lesz
felesleges, ha a szőlő telepítő közönségnek a
figyelmét felhívjuk az oltvány megválogatá-
sára. A laikus megelégszik azzal, hogy a
vesszőnek nagy hajtása és szép gyökérzete
van, de nem nézi meg, hogyan van forradva,

pedig ez a leglényegesebb. Lehetséges, hogy a rossz forradásu oltvány pár évig is él, de midőn már termőképes lenne, az oltás helyén egészen elterjed az u. n. fenésedés és az egész tőke kiszárad. Ebből aztán nemcsak az a kár, hogy újat kell helyette ültetni, hanem az ilyen későbbi pótlás nagyon nehezen fogamzik meg részint a beárnyékolás, részint pedig amiatt, hogy a régebbi szomszéd tőkék felveszik előle a tápanyagot. Nézze meg tehát mindenki az oltványokat, mielőtt megvenné tüzetesen sorra mindegyikét. Csavarítsa meg a foradásánál jobbra, balra s ha csak a legkisebb nyílást is észreveszi, ne adjon érte pénzt. Bár az ily hibás forradásu oltványok áruba bocsátása szigorúan tiltva van, mégis nálunk sokat elültetnek, mert egyrészt nincs kellő ellenőrzés, másrészt a ki ily vesszőt kap nem is tudja, hová forduljon panaszával és nyakába veszi az értéktelen oltványt.

A katymári templom affaire-je. Lapunkban többször és hosszasan foglalkoztunk a katymáriak templom ügyével. Magyarok, bunyevácok és a németek különböztek össze azon, hogy melyik nemzetiséget illetik meg a templom első padosai, melyeket a régi templomban a bunyevácok és magyarok foglaltak el, de amelyekből az új templom felépítése után a németek a régi jogtulajdonosokat kiszorították.

Hirlapi polémiák is folytak ez ügyben, még hazafiatlansággal is vádolták a bunyevácokat, ezek meg, a magyarokkal szövetkezve az érseki hatóságnál kerestek sérelmeikre orvoslást, közben hirlapilag utasítva vissza a németek alaptalan vádját. A küzdelem eredménye aztán még is csak az lett, hogy a németek megmaradtak a bunyevácok és a magyarok helyein.

A helyeikről kiszorított hivek végső elkeseredettségükben elhatározták, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszteriumnál keresnek jogorvoslást. E jogorvoslást kereső küldöttséget már az új miniszter fogadta. A küldöttség fogadásáról tudósítunk a következőket jelenti Budapestről:

A katymáriak 16-án küldöttségileg tisztelgettek *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél és kérték, hogy intézkedjék sürgősen azon torzsalkodások ügyében, amelyek ott a magyar és bunyevác lakosság és a papjuk között napirenden vannak.

Evszázadok óta a község magyar és bunyevác lakói ülnek a templom első soraiban. Ezt a rendet megbolygatta *Gertner* plébános s a hivek hiába jártak el az egyházi hatóságoknál, nem tudják régi jogaikba való visszahelyezésüket elérni.

Ez okból a magyar és bunyevác lakosság már május óta nem is jár az Istenházába, ahol nem akar botrányt rendezni, de jogait sem akarja hagyni. A torzsalkodást megszüntetendő, most a község magyar és bunyevác lakóinak küldöttei deputációban fölmetek a vallás és közoktatásügyi miniszterhez s átnyújtották kérvényüket, a melyben a régi rend helyreállítását s régi jogaiknak érvénybe helyezését kérik. A miniszter igen szívesen fogadta a kérvényezőket és megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet.

A kintornás öröksége. *Bernhardt* József esataaljai lakosnak még gyermekkorában levágtá a vasut mindkét lábát térden felül. Azóta falábakat használ és mint kintornás tengeti nyomorúságos életét. Egyszer csak idézést kap a bajai kir. közjegyzőtől, ahol tudtára adják, hogy öregapja után 506 négyszögöl földet örökölt. Beszavatoltatta a hagyatékot és eladta a földet *Dujmovits* István bajai lakosnak 120 koronáért, aki azt *Perlesz* Jakab esataaljai lakosnak 20 korona nyereséggel adta tovább. Ekkor azonban előállott *Spaltenberger* Gertrud azzal, hogy az a darabka föld az övé, mert nagyapja még 1859-ben megvette azt a kintornás öregapjától. A bünvádi eljárás megindult. A szabadkai törvényszék a szerencsétlen kintornást 2 havi, *Perlesz* 6 havi fegyházra, *Dujmovits*ot pedig 6 havi börtönre ítélte. Ma tárgyalta az ügyet a kir. tábla büntető tanácsa *Vin* András elnöklete alatt. Az ügyet *Szabó* Géza táblabíró ismertette. Szavazóbírák voltak: *Szeless Elek*, *Dalmay Pál* és *Molnár Elemér*. A vádat dr. *Winckler* István kir. ügyész képviselte. A vádlottakat dr. *Kasza* Ferencz, dr. *Fülöp* Zsigmond és dr.

Tordai Izsó védték. A tárgyaláson a vádlottak teljes ártatlansága kiderült, minek folytán a tábla rövid tanácskozás után felmentette őket. Az ítélet jogerős.

Fischer Lipót utódai helybeli jónevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy **női divatcikkei** (csipkék női kelengyék részére, ruhadíszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olcsó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehérneműekben, harisnyákban, cipőkben, disztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja a vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művészi kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (*Mitesser.*) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Tánciskola. *Klein* Adolf tánc-tanító, aki immár 20 esztendeje szorgoskodik azon, hogy Baján se fiatalember, se fiatal leány ne akadjon olyan, aki táncolni ne tudna; e hó 25-én, ismét tánc-tanfolyamot nyit a »Bárány« nagytermében. Lapunk mai számában egy hírdetést is közöl, a melyben azt ígéri, hogy nemcsak a modern táncokban oktatja ki a növendékeit, hanem gondja lesz arra is, hogy azok a bonton szabályait, meg a graciózus testtartást is elsajátítsák. Ahogy mi *Klein* bácsit ismerjük, meg is fog felelni annak amit ígér.

Karcolat.

Legkülönb vélemény.

Igen tisztelt Független Ujság szerkesztő úr. Ovastam az ujságjában, mer minden héten mégvészem, hogy a színésztársaságrul irnak a maguk ujságjában külön véleményt és külön vélemény, amelikbe egyik úgy össze-szigya a színész urakat még a kisasszonyokat, hogy a köröszit viz sé marad rajtuk, a másik cikkben meg úgy mégdicsérik őket, hogy majd bele fulladnak.

Hát gondótam magamba, mér ne mongyak én is valamit a színészekrül, hiszen én mindennap színházba vótam és a színészek játékát *magasabb szempontbul* néztem, vagy mind az urak mondják a kakas üllörül. Nagyon szépen léhet ám látni a karzatrul, csak hogy fene nagy ott a meleg, oszt a mögöttem való publikum imint az én válamon pihente ki az egész napi fáradságát. Ebben bizony nem vót valami nagy örömöm. Osztán ha egy ojan pihenőre rá szoltam, hogy menyen pokolba haza pihenni és né nézzen engem diványnak, hát alulrul mingyárt rám pisszegtek. Bezeg az alsó helén kényelmetéskédő urak is máskép gondókoztak vóna, ha az ú hátukat nézték vóna kanapénak!

De azért hazunnék, ha azt mondanám, hogy nem vót passzióm a színészek játékábul. A Gerlaki nagysága tetszett nekem nagyon. Különösen mikor legényeket játszott. Meg tudtam vóna csókoni, pedig tudom, hogy azt nem engedte vóna meg. Hanem feleségnek még se a Gerlaki nagyságát választanám. Inkább az *Áldor* Juliska nagysága köllene, az ojan naccerű parasztnenyecske, mikor egy koresmárosnét láttam tüle, hát gondótam, hogy ez nekem való asszony vóna. Nyitnánk az alvégén kocsmat, hát mindenki hozzánk gyünne inni. A Szabados kisasszony tetszett csak igazán, nem nekem, hanem a deák öcsémnek. Mindég azt mongya, hogy szeretne nekie ud-

varóni, csak ne vóna ojan testes, az embör alig hiszi el hogy még csak kis lány. Hanem a Csiszér Sáríka meg az Olasz Kláríka azok ám az igazán szépek! Osztán a játéuk is ojan, hogy az embör a szívével hallja. A Németné nagysága annyit danul, még pedig úgy, mint a mennybéli angyalok, hogy mire elkezd beszéni, hát má nagyon elfárad, oszt úgy tész mintha má megunt vóna mindent, oszt itt szeretné hagyni az egész kompániát. A Bónis nagysága nagyon szép, hanem mikor a szinpadon van, úgy mozog, mintha a kezít még a lábát, még a dérékát a szomszédjátul kérte vóna kölcsön. A Mihálfi nagysága, az ám csak az asszony! Ojan vékony dongájú, osztán még is megtugygya az embört neveteteni úgy, hogy a könnyek is potyognak. A Simon Mariskát akkor szerettem a legjobban látni, mikor táncol. Nem liheg az tánc után úgy, mint a Gerlaki nagysága. Igaz, hogy testesebb is.

Nagyszerű színész az a Baróthi, csakhogy a szájában mindétig pipa van és soha se füstöl, osztán a kezivel még a fejivel mindég, minden este egyformán csinál. Hanem a Németné még az a nyápic Ujvári, azok igazán tugygyák az embört neveteteni. Különösen az Ujvári úrrul mindég a cirkusz jut eszembe. Ha én egyszer a Csiszér úrral beszélnék mégkérdézném, hogy mér kiabál mindég úgy, osztán hol vékony, hol vékonyabb hangon kiabál. Annak sokat neveltünk, hogy néha háromszor is belekapott egy szóba.

De szépen danul ám a Falusi, hanem parasztleány nem válna belüle. Mikor parasztleányt játszik, sokkal urasabb, mind, mikor urat játszik. Osztán mért nem nyöveszt a Falussy úr bajuszt, amikor úgy szereti azt. Ha ojan kis bajusz van neki fölragasztva akkor mindég azon babrál.

Egy szóval nagyon finom egy jó társaság volt ez, csak hogy az utolsó előtti előadáson úgy össze gázolták a lábomat, hogy csillagokat látok még most is, ha rá gondolok. Nem is megyek én többet a Bárány karzatjára, pedig az idén is ingyér jártam föl, mert egy kórísta finom úr lakott nálunk, osztán azér, hogy a ruháját én vittem az öltözőbe, hát kaptam minden este, egy karzat jegyet potyára.

Még csak azt akarom mondani, hogy sokat jártam az öltözőbe is, mer mondom a kórísta úr ruháit én vittem oda. Egyszer majd elmondom, hogy mit láttam ottan.

Isten álgya még a szerkesztő urat.

Koma János

mester legény

a karzat mindennapi vendége.

KÖZGAZDASÁG.

Félleres tőke és 100 % jövedelem.

Mikor Noéh apánk a nagy víz után megpihent az Ararát hegyén, azon kezdte, hogy szólót ültetett. Okosan tette! Talán ő jött reá először, hogy: »borban az igazság«. Szinte kedve volna az embernek azt hinni — néhai jó Horváth bácsival, — hogy a jó öreg magyar ember volt. De ha nem volt is magyar, tett a magyarnak annyi jót, a mennyit csak az a német barát, ki Geiza vezér idejében a legelső barázdát szórta tele aranyat termő búzakalász pirosuló szemével.

Édes hazánk sokat emlegetett kanaán híret nagyrészt annak köszönheti, hogy az egész kerek világon olyan szinaranyat nem szúrtek soha, mint azon a tiszaparti kúpos hegyen. Hej, de mióta az az átkos kis rovar, az az istencsapása »szilokférög«, mint jó magyar népünk elkeresztelte, kincset érő szőlőtőkéinket elpusztította, bizony édes magyar véreink nagy része vele pusztult. Vele pusztult a jó mód sok-sok hajlékból és nagyon hosszú

még az az idő, a mikor Isten segélyével sikerül kiheverünk e nyolcadik egyiptomi csapást. De ki fogjuk heverni. Ki kell heverünk! Ne csüggedjünk el, mert biznunk kell nemzetünk halhatatlan költője ígérében, hogy: »jöni fog, mert jöni kell, egy jobb kor...!« Meg van adva az irány, csak kitartás, csak előre!

Évtizedek fáradságos, gondos munkája révén sikerült az országnak óriási előhaladást tenni a szőlő reconstructió nagy művében és most már meglepéssel tekinthetünk vissza küzdelmünk mezejére, mert azon munkás fáradozásunk gyümölcsét látjuk. Visszatér még a jó mód, visszatér vele a jókedv, a tettvágy a pusztult hajlékokba s lesz hazánk újra az, ami volt — a világ legnagyobb bortermelő országa.

Van egy dolog, ami gondolkozóba ejti azokat, kik szemüket rá vetik azon véreinkre, kiknek szegény sorsuk vagy körülményeik kizárják azt, hogy az ős foglalkozások e legjövődolgozóbbjait — a szőlőtermelést megfelelő arányban kultiválják. Hány meg hány gazda van az országban, kinek nincs módjában kisebb-nagyobb tábla szőlő beállítására, mert ahhoz vagy helye, vagy pénze, vagy annak kezeléséhez szükséges ideje, sőt legtöbbször mind a három hiányzik. Önkénytelen jut itt eszünkbe, hogy van egy dolog, aminek elhanyagolása, jobban mondva figyelmen kívül hagyása gondatlanság volt már eddig is.

Számba sem jöhető parányi tőkével, kevés fáradsággal, pár arasznyi helyet olyan jövődolgozóvé lehet tenni, a milyenné a világon semmi mással. Ez pedig a szőlőlugasok létesítése, a szőlőtőkék lugassá nevelése. Valakinek csak az Isten kegyelme juttatott egy talpalatnyit a haza földéből, mindazoknak meg van adva a lehetőség, hogy szőlőlugas ültetésével nagy jövedelemre tegyenek szert. Mindenütt, fel északnak, le délnek, nyugatnak és keletnek, legzordonabb éghajlatu vidékeinken is teljes sikerrel kultiválható. Megfelelő fajok helyes megválasztása biztosítja az eredményt. Egy pusztta fal, egy öreg fa, egy kerítés, egy gyepe, hol rendesen a csalán, bürök, tövis és megszámlálhatatlan ezre a gyomnak szívja a jó anyaföld éltető nedvét a gazda boszúságára, minden haszon nélkül, széppé és aránytalanul jövődolgozóvé tehető és mily nevésegesen kicsiny befektetést, mily észre sem vehető kevés munkát s utánjárást igényel.

Igaz, hogy egy szőlőlugas csak akkor adja meg a várt jövedelmet, ha gondoskodva van arról, hogy épen a legmegfelelőbb szőlőfajok

alkalmaztassanak, mert mint tudjuk, egyik-másik faj nem bírja ki a lugasneveléssel járó természetszerűleg óriási termelést és hogy manapság még oly ritka helyen kultiválják, annak nagyrészt az az oka, hogy sokan céljukat épen ott hibázták el többnyire, hogy a lugasnak alkalmas fajokat nem választották meg kellőleg s ültettek olyat, a milyen volt. Persze az meg úgy termett, a hogy tudott. Ma azonban ez sem akadály már, hiszen jóformán minden ujságban, minden naptárban — mely a hármás bérc és négy folyó határain belül napvilágot lát — ott van egyik vagy másik szőlőoltványtermelő-telep hirdetése, honnan a megfelelő fajok potom áron beszerezhetők, sőt megfigyelésem szerint van olyan is, a melyik a lugas-szőlők létesítésére olyan nagy súlyt fektet, hogy éveken át gondos munkássággal folytatja kísérleteit, hogy a legmegfelelőbb fajokat kiismerve s alkalmazva, a közönségnek biztos eredménnyel szolgálhasson.

Ép ez az illető vállalat az, mely a lugasneveléshez, bár az igen egyszerű, nyomtatott kezelési könyveskét küld minden rendelőnek, melyből, aki soha szőlőt nem látott is, a legkifogástalanabbul állíthatja be és bámulatos eredménnyel termelheti a lugas-szőlőt.

A legszegényebb is megszerezheti és mindenkinek van annyi érkezőse, hogy azt a minimális időt, melyet gondozása igényel, reáfordíthassa. Jövődolgozósságát nem kell esetelmem s csak példának említem fel Fáter Béla kovácsmestert Szent-Békán, Zalamegyében, kinek egyetlen egy szál lugasnevelésű tőkéje 1899. évben 196 (egyszázkilencvenhat) liter bort adott; 1900-ban 1721 (egyezerhatszázhuszonegy) fűrt volt rajta s lett 2 és fél akó bora, sőt a két szomszédjába átnyuló ága annak, aki gondozta, 1 akó bort, a másiknak, aki elhanyagolta, 50 fűrtöt adott még azon kívül. 1901-ben 2226 (kettőezer-kettőszázhuszonhat) fűrtöt termelt és még ezenkívül a két szomszédnak mennyit! Ez pedig nem mese, hanem szent igaz, mint azt Fáter mester birtokomban levő sajátkezű levele és a »Szőlőszeti és borászati Lapok« 1899. évi egyik száma is bizonyít. Nem kell utalnom a Szarka Bertti bátyám gulács-i (Bereg-m.) kertjében lévő lugasára, mely minden esztendőben behozza a 600 koronát, mert ez egy példából is láthatja mindenki óriási arányu jövődolgozó voltát.

Ez az, amire én minden magyar gazda figyelmét felhívni szeretném. Ez az, amit mindenkinek fülébe szeretnék kiáltani: »Ültess

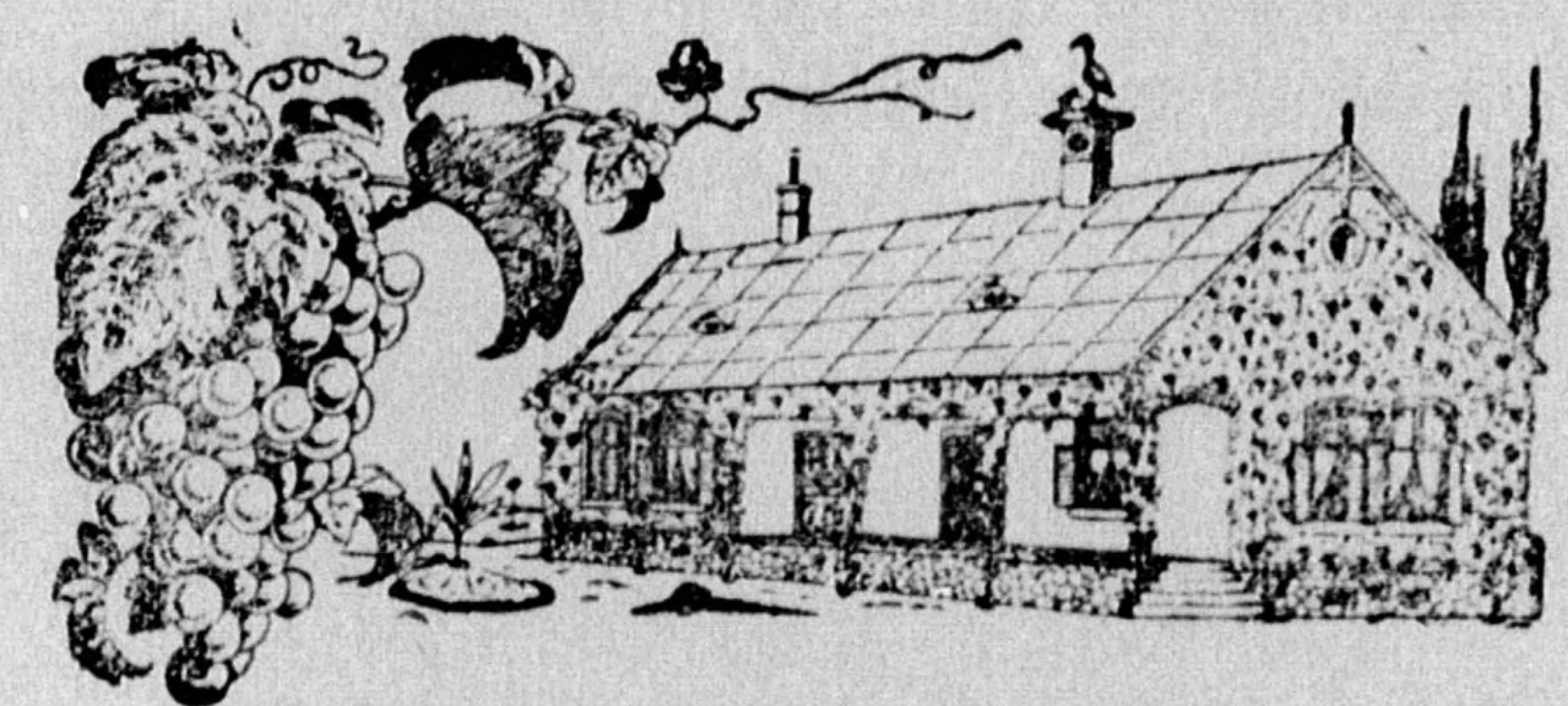
lugas-szőlőt, ha sem helyed, sem pénzed nincs nagyobb tábla létesítéséhez. Ne mindenféle haszontalan futókával rakd meg az ereszt alját, veranda oszlopát, pusztta falat, mert szépek ez százszor szebb, és még hozzá jövődolgozó.»

Sokan megmosolyogják soraimat, tudom, hogy ilyen igénytelennek látszó kis dologgal állok elő, de hej, sokan vagyunk, kiknek nem telik ám szőlőhegyre, nem telik válogatni a piacon a szebbnél-szebb fűrtökben és keservesen kell beteg édesanyánknak a doktor rendelte kis jó bort megvenni drága pénzen, a mit pedig pár garással és egy kis igyekezettel magunk megtermelhetnénk évről-évre.

Bár gyenge szavam ne mint kiáltó szó hangzana el a pusztában, hanem sok jó magyar ember gondolkozna rajta s vessen magában számítás, milyen csekély kiadás, milyen kevés munka mellett, milyen haszonra lehet kilátása és ne sajnálja a fáradságot, vegyen elő egy kalendáriumot vagy ujságot és keresse meg benne valamelyik szőlőoltványtelep címét, a melyik lugas-oltványokat kínál, írjon neki és vegyen egy-két tőkét próbára, meglátja, hogy szavam a tapasztalaton alapuló becsületes meggyőződés sugallata.

Nem fogom sajnálni, hogy igénytelen szavaimat hangoztatni merem ott, hol annyi nagytudományu szakember vállaltva működik közre azon, hogy megfigyeléseiket, észrevételeiket, fáradságos, gondos kísérleteik eredményét közzétéve, a gazdaközönségnek, az egész ország minden polgárának hasznára legyenek; ha csak egyetlen egy jó magyar ember is megszívleli azt és ez uton jövedelemre tesz szert s könnyit vele helyzetén. Adja Isten, hogy minél számosabban legyenek, kiknek hajlékába ez uton fog jókedv — ha még oly kicsiny is — költözni.

Rátz.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyrésze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

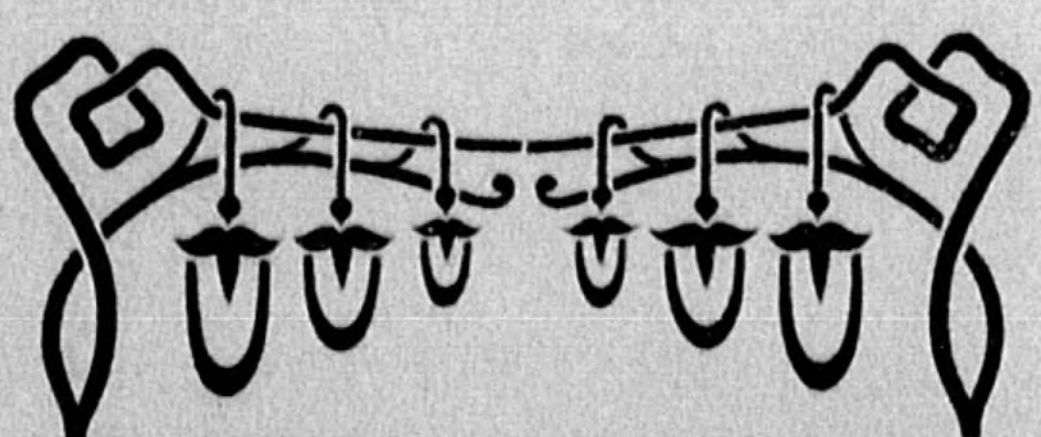
C Z I M:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Intelligens ügynökök

igen jó jövedelemre tehetnek szert. Hol? — megmondják a kiadóhivatalban.

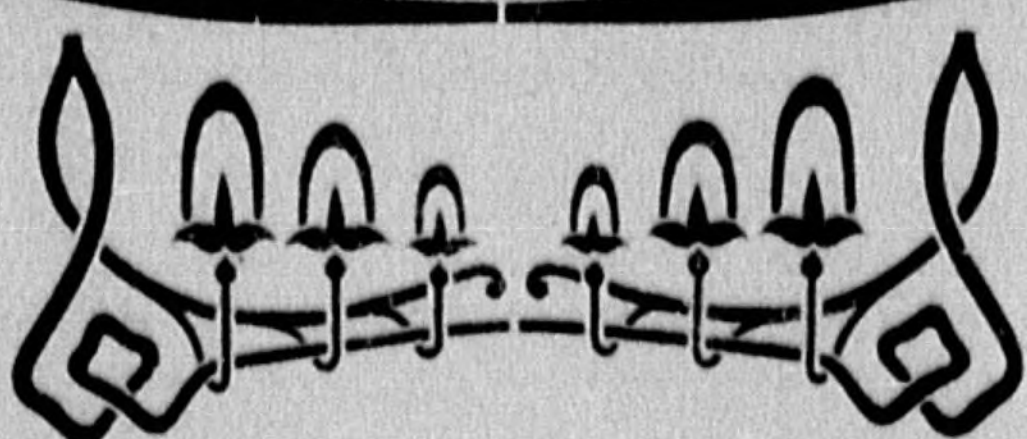

ZONGORÁK, CIMBALMOK,

HEGEDŰK,

csakis első rangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **Baján, a Mészáros-féle házban lévő volt Koldin-féle**

BORBÉLY- és FODRÁSZ-ÜZLETET

átvettem és azt saját nevem alatt tovább folytatom.

Ennélfogva bátorkodom a n. é. közönség pártfogásáért esedezni és kérem, hogy engem b. látogatásaikkal megtisztelni kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Purda Gyula.

3-3

Tánciskola megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására juttatni, hogy f. évi november hó 25-én a »Bárány Szálló« nagytermében

zártkörű

tánc-iskolát

nyitok. Nagy súlyt fektetek arra, hogy t. növendékeim, ne csak minden néven nevezendő modern táncokban nyerjenek teljes kioktatást, hanem, hogy úgy az illetet, mint a graciózus testtartást elsajátítsák. Húsz éves, a tánc- és illemtanítás terén szerzett tapasztalatom biztosítékul szolgálhat a mélyen tisztelt közönségnek arra, hogy e téren a legmesszebb menő követelményeknek is megfelelni tudok.

Beiratkozásokat f. hó 25-étől kezdve szerdán, szombaton és vasárnap d. u. 4 órától 6-ig (a tanórák alatt) fogadok el. Tandíj kezdőknek 12 korona, haladóknak pedig 8 korona és 20-20 fillér zenedíj.

Szíves pártfogást kérve, maradtam

hazafias tisztelettel

Klein Adolf

tánc- és illemtanító.

ISKOLAI CÉLOKRA
minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk
548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kitűnő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapított 1843-ban.
Minden írószer-kereskedésben kapható.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mint eddig, úgy most is, tüzelő szén: üzletemben a legjobb minőségű tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra u. m.

Elsőrendű

légszeszgyári dió koks.

(Olcább féle vagyis nagyobb darabos kokszt nem tartok.)

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az összes hazai szenek közt a legcsekélyebb füstképződésű, leglángosabb és magas hőfokánál fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azonban olcsóbb faj szenekét is e néven forgalomba hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget, szíveskedjék nálam összehasonlítás végett, bármily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszén is, valamint keményfaszenet és vágott keményfát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat házhoz szállítom. — Megrendelhető lakáson (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és a Tóth Kálmán-téri dohánytözsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igyekezni fogok kiérdemelni,

maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

szénkereskedő

10-5

Három hold föld

a vaskuti uton eladó

Kukity Györgynél.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat

Legjobb valódi francia szivar-
kapapir és szivarkahüvely kap-
ható az ország minden
különlegességi árúdjában.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, **Czirfusz Ferenc-utca** (volt kaszárnya-utca) **41. szám** alatt

Mosó- és vegytisztító-

intézetet

nyitottam, ahol minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb pontossággal, legjutányosabb árak mellett végzek el.

Szíves támogatást kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Böröcz Ferenc.

2-1

REISZ és PORJESZ BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,

Fiók-telepek:

B A J A,

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

MODERN BÚTOR.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitó- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulót felvétetik.

● — ● Pártoljuk a honi ipart! ● — ●

A legjobb
Író ténták „STELLA“ védjeggyel
Másolható ténták „STELLA“
Színes ténták „STELLA“
Tusoldat „STELLA“ védjeggyel
készülnek a „STELLA“ vegyészeti
gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Főraktár:
Ifj. WAGNER ANTAL papirkeres-
kedésében
— ● B A J A. ● — 52-25

● — ● Pártoljuk a honi ipart! ● — ●

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyártermékeit!